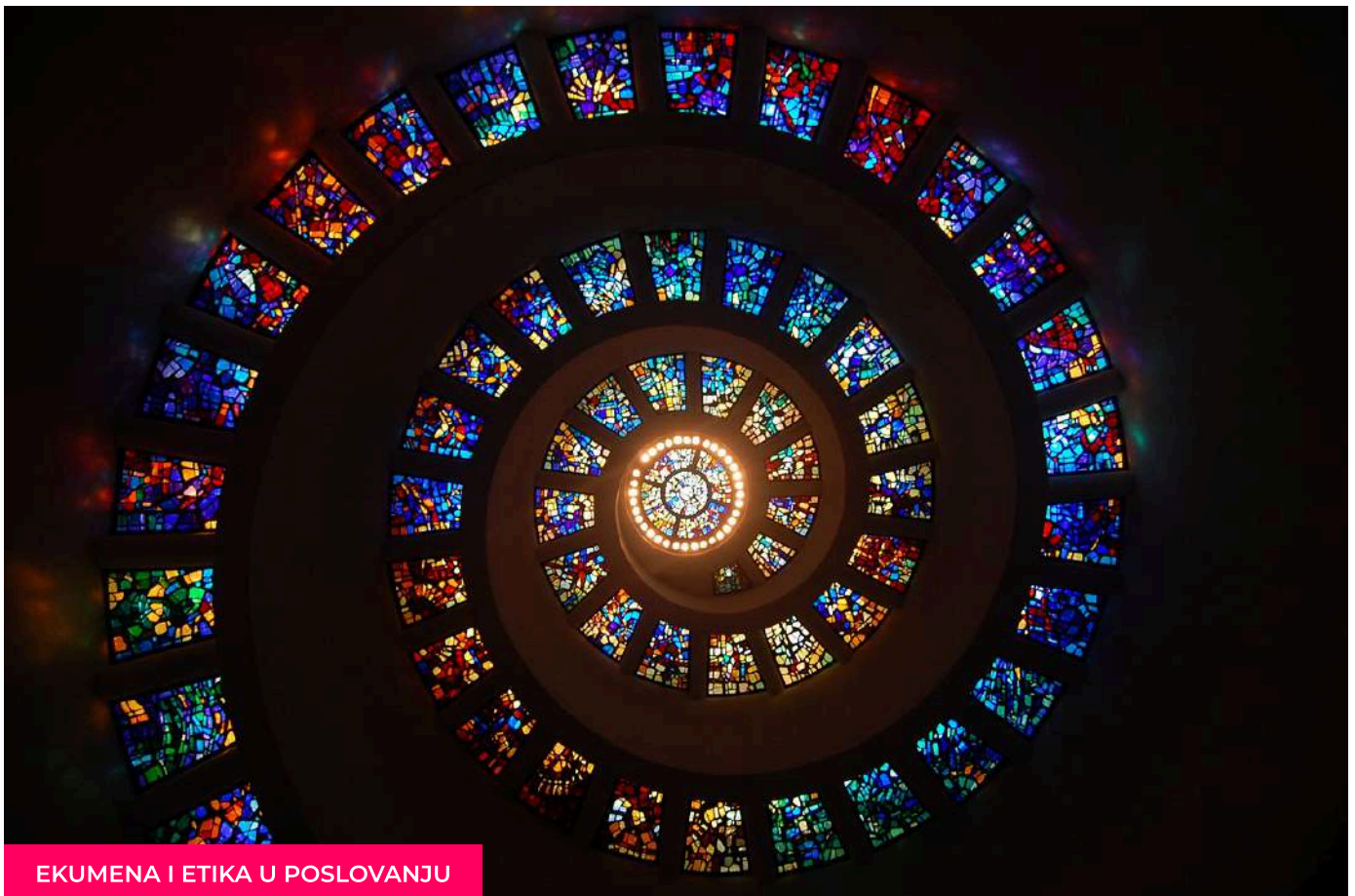

Znanost i religija – jesu li „(ne)prijatelji“?

Pretraži ...

EKUMENA I ETIKA U POSLOVANJU

Nema ljudskog mislećeg bića koje u svom životu, osobito u zrelijim godinama, a nešto manje u mladosti, ne postavlja krucijalna pitanja svoje esencije i egzistencije! Tj, svrhovitosti življenja. Tko sam i kamo idem? A svi tražimo i želimo sreću svom biću. Stoga jedan od ciljeva ovoga projekta (odnos religije i znanosti) otvara dvojbe i sumnje čovjekovog duha i uma, kako bi dosegnuo što viši stupanj razmišljanja vlastite introspekcije i metafizičnosti. Ovdje se nameće onaj Kantov kategorički imperativ koji kaže – djeluj po načelu (maksimi) za koju možeš u isto vrijeme htjeti da postane opći zakon! To je prvo pravilo. Drugo pravilo – „djeluj tako da čovječanstvo kako u tvojoj osobi i osobi drugoga koristiš uvijek kao svrhu, a ne samo kao sredstvo“. Navedeno nije izgubilo na aktualnosti i vrijednosti ni dva i po stoljeća k

Pravila o privatnosti - Uvjeti

No, cilj je i izazvati i isprovocirati čitatelja i slušatelja na dubinsko razmišljanje a život je samo jedan, jedinstven i neponovljiv. I „nema drugoga ja niti drugoga mene“ poručuje Cervantes.

Tijekom cijele povijesti čovječanstva, čovjek i religija se „kače“, tj. prepiru, sumnjaju. Zašto? Prihvaća li čovjek religiju iz straha prema smrti i svoje ograničenosti s pram vječnosti ili iz oportuniteta – bolje vjerovati nego ne vjerovati jer, ipak, možda postoji Transcedentnost čijem zovu ne može odoljeti...

Dakle, religija je najveći izazov i vjerniku (teistu) i nevjerniku (ateistu). Kako pomiriti znanost i religiju? Može li etičnost pomiriti ova dva na oko nepomirljiva entiteta. Pitamo – istražujemo jesu li religija i ateizam u postkomunizmu (demokraciji) doživjeli transformaciju i tranziciju, svoj novi oblik? Jesu li zamijenili mjesta u pluralnoj demokraciji? Je li ojačala etičnost življenja i poslovanja ili dekadentnost – negacija vrijednosti poštovanja ljudskog dostojanstva. Ova je tema izazov za znanstvenika – fizičara tipa V. Brigljevića, filozofa i teologa različitih provenijencija. Je li nijekanje Boga – ateističko agnostički pogled zapravo potvrđivanje postojanja „Vis majora“ ili je problem u čovjekovu komoditetu, odnosno proglašenju sebe samog Apsolutom ili božanstvom?

To je rezultat filozofije egzistencijalizma – A. Camusa i J.P. Sartrea i slično koja još uvijek dominira u europskim prostorima. Danas u postmodernoj – gdje prevladava sekuralizam koji je uvelike potisnuo religiju. Dakle, čovjekova egocentričnost – jaki individualizam zarobio je čovjekov duh i njegovu duhovnost koja je važna komponenta njegova zadovoljnog življenja. A to znači poštivanje dostojanstva osobnosti i svakog čovjeka, poštivanje različitosti na svim razinama, i unapređenje kulture dijaloga.

Naravno, tu su i još pitanja o ethosu življenja i poslovanja bez kojega nema skladnoga i mirnoga suživota (svjetski parlament religija 1994. usvojio je rezoluciju o Svjetskoj etici). Budući da je čovjek biće koje vjeruje (ne vjeruje) ali se nada – i tada govorimo o kompletnom čovjeku odnosno o ljubavi koja obuhvaća cjelovitog čovjeka. Pitamo se, jača li individualizam i traženja onih za većom duhovnošću i religioznošću, a pada li interes za tradicionalnim crkvama i vjerskim zajednicama. U ovo doba posvemašnje relativizacije gdje nema Istine ne poštuju se vrijednosti za koje smo do sada vjerovali da su okosnica čovjekovog bića. No, za nas duhovnost i religioznost imaju afirmativnu i pozitivnu konotaciju jer govori o cjelovitom čovjeku koji ima svoj smisao u ovoj egzistencijalnoj stvarnosti. Upućuje na transcedentne vrijednosti koje su sjevremenske.

Budući da je Projekt “Znanost i religija – jesu li suprotstavljeni entiteti ili komplementarni u traženju Transcendencije?” sveobuhvatan i aktualan, u svom razdobljima čovjekovog života, on zadire u pitanja čovjekove osobnosti, intimnosti, uvjerenja i svjetonazora. Tu tematiku prate različite skupine društva, ponajviše intelektualci, stručnjaci – religiolozi, teolozi, filozofi, etičari, sociolozi, politolozi i naravno medijski analitičari koji prate društveno religijske procese. Zato su ovakve „metafizičke, ali i realističke teme“ zanimljive i za novinarske znalce jer oni kreiraju javno mnijenje koje stvara tolerantno ozračje na ovim prostorima, oni stvaraju i oblikuju u izvjesnom smislu javnu misao koja utječe na relaksaciju javnosti. Tu se pozivam na jedan važan dokument Drugog vatikanskog ekumenskog koncila „Dignitatis humanae“ – koji govori o ljudskom dostojanstvu koje proizlazi iz samog Stvoritelja („svemirskog dizajnera“ kako ka zove jedan moj prijatelj filozof) a što znači da je čovjek svrhunaravno biće.

Dakle, cilj je podizanje savjesti čovjeka koja je mjerilo čovjekovog ponašanja i etičnosti življenja. Savjest je božji dar u čovjeku.

Kao što sam ranije napisao, dokument „Dignitatis humanae“ ističe da je savjest pojedinca ključ rješenja čovjekova odnosa prema vjeru, bogu, prirodi, življenju u društvu, a po savjesti čovjek ima pravo promijeniti vjeru (religiju) i po njoj ispravno živjeti. A evaluacija ovoga projekta može izazvati poslenike riječi novinare, pa barem otvoriti ove teme za pojedine kružoke, neke pastoralne analize za vjeroučitelje, zainteresirane intelektualce koji žele raščistiti stereotipe i predrasude.

U novinarskom istraživanju koristim brojnu znanstvenu literaturu iz teološkog područja, s filozofskog stajališta, sociološko politološkog pogleda na ovu izazovnu tematiku. Tu su dokumenti Drugog vatikanskog sabora, dokumentarac HTV „Željko Mardešić ekumenski sljedbenik misli Drugog koncila“, a osobito je važan dokumentarac „Tomislav Šagi Bunić – dijalog drugog puta nema“ u kojem komentiraju sugovornici i suvremenici Šagi Bunića, poput sociologa Esada Ćimića, Ivana Markešića, teologa KBF-a Balobana i dr. Matulića, protestantskog teologa Kuzmića, islamskog teologa Ševka Omerbašića i slično. Zbog aktualnosti teme treba poslušati ili pročitati neke od gostiju u emisijama Ekumena i etika u poslovanju na PoslovniFM radiju kao što su filozof i teolog Marko Vučetić, etičar filozof Hrvoje Jurić, teolog i nadbiskup riječki Mate Uzinić koji je zagovornik i promotor pape Franje – za neke kontroverzan, a za neke istinski evangelizator ideja i smjernica Drugog vatikanskog sabora.

Ovdje bih napravio digresiju zbog izvjesnog ekskluziviteta o ateizmu koji je objavljen u časopisu „Concilium“, međunarodni teološki časopis, izdavači hrvatskoj izdanja su Ex Libris, Rijeka i Synopsis, Sarajevo, 2010.. Naslov je Concilium – ateisti kojega boga? Uvod: Solange Lefebvre, Andres Torres, Queiruga, Maria – Clara – Bingemer.

Posljednjih nekoliko godina svjedočimo novom potvrđivanju ateizma u javnoj sferi putem brojnih bestsellera, posebno autora koji predstavljaju „četiri konjanika“: Richarda Dawkinsa, Sama Harrisa, Dariela Dennetta i Christophera Hitchensa – zajedničko im je što podupiru borbu protiv netolerancije, vjerske netolerancije, mita, praznovjerja . pokazujući da smo naturalistički, areligiozni i ateistički pogled i shvaćanja svemira služe napretku društva. Godine 2009. obilježena je 200. godišnjica rođenja Charlesa Darwina (1809. – 1882.). Neki mislioci promišljaju ateizam kao neki oblik duhovnosti bez da se suprotstavljaju stavovima vjernika. Analiza između prirodnih znanosti i religije je goruća tema. No, u osvit rastuće radikalizacije i religijskog i etnoreligijskog fanatizma – je li moguće da ponovno oživi areligiozni osjećaj? ... A zapadna društva trenutno su zahvaćena religijskom raznolikošću i migrantima.

Možda je trebalo napomenuti – poznato ime sljedbenika teologije oslobođenja rođena je u Srednjoj Americi. A imena su poznata kao što je p. Romero ubijen od salvadorskih vlasti 70-ih godina. A jedno je ime još važno, a to je dr. Jon Sobrino, rođen u Barceloni u baskijskoj obitelji 1938. godine. Djelovao je kao isusovac u srednjoameričkoj provinciji u San Salvadoru gdje je bio ravnatelj Centra monsinjora Romera na katoličkom sveučilištu u San Salvadoru. Zajedno sa Ignaciom Ellacuriom, rektorom Sveučilišta koji je ubijen 1980. godine, uredio je časopis – knjigu Koncepcija o teologiji oslobođenja.

Upoznali smo se u Sarajevu 2010. godine na simpoziju na franjevačkoj teologiji gdje je dao intervju koji je objavljen u međureligijskom magazinu „Duhovni izazovi“ (HRT). Bio je vrlo pristupačan, ugodan i ozbiljno bolestan. A pamtim njegove misli i rečenice s njegovim upozorenjima na strukturalnu hijerarhiju kojoj nedostaje „poniznosti, a prepuna je oholosti, pa joj (Crkvi) treba obraćenje i svetost“. „Mislim da je katolička crkvena hijerarhija kao cjelina izdala Isusa, ta crkva nije ono što je Isus htio, nego ono što su htjeli moćnici ovoga svijeta“, poručio je Jon Sobrino.

Inače, u sklopu ovoga projekta „Znanost i religija – jesu li suprotstavljeni entiteti ili komplementarni u traženju Transcendencije?“, obradit ću šest tema koje će rezultirati sa šest tekstova.

Uz temu „Religija i znanost...“ shodno navedenome obradio bih temu „religijske slobode – izazov u demokraciji“ (stanje u Hrvatskoj u posljednjih 30 godina). Naveo bih i obradio primjer radionice Hrvatskoj helsinškog odbora koji je u ožujku 2024. organizirao skup koji je imao ekumensko dijaloški karakter (sudjelovali su maturanti vjerskih zajednica – katolička, srpska pravoslavna i islamska gimnazija sa svojim ravnateljima). Taj bi jedinstveni događaj mogao biti primjer dijaloga mnogima u hrvatskoj javnosti – što kažu i kako razmišljaju mladi.

A pitanje se još nameće: narušava li religijska sloboda demokratske procese i kakav je odnos klerikalizma (za kojeg je papa Franjo rekao da je poguban i za Crkvu i za društvo) i sekularizma koji želi preuzeti i potisnuti ono što je religijsko. Sukob je neizbježan između ovih entiteta. No, u tu temu spada i barem natuknica odnos religije i ideologije – jesu li prevladani sustavi totalitarizma – nacifašizma, komunizma i slično?

Naravno, obradit će se i religijska slika stanovništva nakon popisa stanovništva 2021. godine. Posebno je zanimljivo pripadanje građana po konfesijama (katolička, pravoslavna, muslimani itd...). Ali ponajviše će nas zanimati postotak onih koji su se izjašnjavali kao ateisti, agnostici, ireligiozni (nevjerujući) jer su u porastu. Također, značajna je skupina koji ne pripadaju niti jednoj religijskoj instituciji. Ima ih između 5 i 9 posto, što te činjenice govore? A njihovo traženje religioznosti nije u opadanju, već u porastu. Zašto? Dakle, što više raste individualizam – komoditet čovjeka s jedne strane, a s druge opada interes za tradicionalnim religijskim zajednicama – crkvama.

Poruka za evangelizatore je izazovna, a smatram da vrijednosti Drugog vatikanskog sabora – kao što su dijalog, ekumena, čovjekovo dostojanstvo, religijska sloboda, etičnost življenja i poslovanja, ljudska prava u svim segmentima – jesu trajne, nužne, sveobuhvatne za skladniji život i suživot među ljudima, narodima i religijama na ovim i širim hrvatskim prostorima.

Dakle, da se vratimo na početak projekt, i znanost i religija su dva entiteta koji se međusobno ne isključuju, oni su odvojeni entiteti ali nisu međusobno suprotstavljeni, a možemo ih gledati kao komplementarne u traganju za metafizičkim bićem, koje je, vjerujem, demiurg, kako bi ga Aristotel nazvao „prvim nepokretnim pokretačem“ svemira i svijeta.

Autor: Augustin Bašić Foto: Image by [Marybeth](#) from [Pixabay](#)

Projekt 'Znanost i religija – jesu li suprotstavljeni entiteti ili komplementarni u traženju Transcendencije?' kojeg priprema i uređuje Augustin Bašić na multimedijском poslovnom portalu PoslovniFM, financijski podržava Agencija za elektroničke medije kroz projekt novinarske izvrsnosti za 2024. godinu.

Objavljeno 9. rujna 2024. Sva prava pridržana PoslovniFM.

AEM

augustin bašić

ekumena i etika

manjine

poslovanje

religija

znanost i religija

PREPORUČENI SADRŽAJ

Ovaj omiljeni brend ima velike popuste: Ovo su naši favoriti!

Oglas

Margot Robbie: 'Mislila sam da ću završiti u zatvoru jer sam ošamarila Leonarda DiCaprija'

Zuji u ušima? Prestanite s tim zauvijek!!!

Oglas

Kineska invazija na Tajvan ovisila bi o zauzimanju luka, no to neće biti lako

Hezbollah napao položaje izraelske vojske: To je odmazda za kršenje primirja

Iskoristi Opel FEST popuste na gospodarska vozila! Odlične cijene uz 5 godina jamstva.

Oglas

SineStack, visoko integrirani baterijski sustav Rimac Energy,

Izbor iz javnih nadmetanja 38/2024

spreman je za isporuku u
Colchester, Velika Britanija

Quo Vadis Hrvatska

Više...

Prijava newsletter

Email

PRIJAVA

☐ Pročitao/la sam i prihvaćam uvjete i odredbe

Search

Pretraži ...

točkana i
MEDIJ ZA BIZNIS

Oblak

briefing

briefing e-servisi

fina

hrportfolio

javna nabava

nadmetanja

rezultati poslovanja

PoslovniFM

Nastao kao izraz želje da se dobre priče i događanja, kao i uspjesi poduzetnika predstave širom krugu ljudi, posebno i zato što u današnjim *mainstream* medijima gospodarstvo i poduzetništvo ne dobivaju količinu prostora koja bi bila u skladu s njihovom snagom i značenjem, na hrvatskom medijskom tržištu pokrenut je PRVI POSLOVNI RADIO koji će sve svoje aktivnosti usmjeravati i provoditi pod brendom *poslovniFM*.

Uskoro objavljujemo

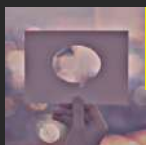
Slušati sebe

Anamneza

Iz obrtničke radionice

Turizam 385!

Ostanimo u kontaktu

Prijavite se na naš Newsletter

Email

PRIJAVA

☐ Pročitao/la sam i prihvaćam uvjete i odredbe

Copyright © 2024 by poslovniFM. Sva prava pridržana.

[Impressum](#) | [Uvjeti korištenja](#) | [Cjenik](#)